

zásadně podle § 105 ústavní listiny domáhati nápravy pořadem práva. Odvolací soud v napadeném usnesení také sám zdůrazňuje, že bylo na žalobci, by zvýšení odbytného se domáhal žalobou na řádném soudě v propadné lhůtě stanovené v § 2 zákona ze dne 15. října 1925, čís. 217 sb. z. a n. Přes to však dospěl k mylnému závěru, že pořad práva jest vyloučen, nebyla-li žaloba podána u příslušného soudu v propadné lhůtě, neboť tato okolnost mohla by býti pouze důvodem k věcnému zamítnutí žaloby pro zánik žalobního nároku uplynutím propadné lhůty, nezakládá však zmatečnosti ve smyslu § 477 čís. 6 c. ř. s. Bylo proto napadené usnesení, odmítající žalobu z důvodu zmatečnosti, zrušiti a odvolacímu soudu uložit, by, nehledě k použitému zrušovacímu důvodu, o odvolání žalobce znovu rozhodl.

Čís. 8054.

Bývalý c. k. rakouský erár má právní osobnost.

(Rozh. ze dne 18. května 1928, R II 164/28.)

Procesní soud první stolice vyhověl žalobě proti bývalému c. k. rakouskému eráru. Odvolací soud zrušil řízení po doručení žaloby a rozsudek prvního soudu pro zmatečnost a odmítl žalobu. **Důvody:** Žalující strana nastupuje žalobou proti býv. c. k. eráru rakouskému. První otázkou je tedy, lze-li tomuto žalovanému přiznati právní osobnost. První stolice přisvědčuje k této otázce a důvod shledává především ve vládním nařízení ze dne 4. června 1919, čís. 313 sb. z. a n. Toto nařízení se však o jsoucnosti býv. c. k. eráru vůbec nezmiňuje. Myslí-li první stolice, že československá vláda nebyla by finanční prokuratuře uložila povinnost zastupovati c. k. erár, kdyby jeho právní osobnost dále netrvala, mohla by míti pravdu, kdyby bylo lze říci, že vláda neměla jinak důvodu k vydání uvedeného nařízení. To však tvrditi nelze. Vláda mohla důvod takový spatřovati v různých ohledech, zejména v tom, by nedocházelo ku provádění sporných jednání a vydávání rozhodnutí ve věcech osobnosti již neexistující. Ostatně ani nařízením ani zákonem nebylo by lze řešiti tuto otázku. Jde o otázku mezinárodněprávní. Je jisto, že se monarchie rakousko-uherská rozpadla. Podle norem mezinárodního práva znamená to, že býv. c. k. erár zanikl a ho tu již není. Tak L. Oppenheim: »Mezinárodní právo«, Jaroslav Kallab: »Příručka ku přednáškám o mezinárodním právu«, Antonín Hobza: »Právo mezinárodní«. Stejně mírová smlouva St. Germainská ze dne 10. září 1919, čís. 507/1921 sb. z. a n., kde se výslovně v uvozo-
vací klausuli uvádí, »že býv. mocnářství rakousko-uherské přestalo nyní trvati«. O právní osobnosti žalované strany nemůže býti tedy řeči. Následkem toho nelze mluvit ani o její pasivní legitimaci nebo procesní způsobilosti a první stolice neměla proto po doručení žaloby další řízení prováděti a měla žalobu odmítnouti.

Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu a uložil mu, by nepřihlížeje k důvodu, z něhož rozsudek prvního soudu a řízení jemu předcházející od doručení žaloby počínaje zrušil a žalobu odmítl, o odvolání žalované strany znova rozhodl.

D ů v o d y:

Odvolací soud oduznal žalovanému bývalému c. k. eráru rakouskému právní osobnost v rozporu s platnými předpisy. Nařízení vládní ze dne 4. června 1919, čís. 313 sb. z. a n. nařizuje v § 2, že jmění aktivní i pasivní a záležitosti bývalého c. k. eráru, pokud jsou v čsl. území, mají býti finančními prokuraturami v posavadním rozsahu dále zastupovány, ovšem s odmítnutím jakéhokoliv právního nástupnictví čsl. státu; v § 3, že stejným způsobem zastupovati jest jmění v § 2 uvedené, které není v území čsl. státu v případech, kde jde o očividný zájem státu toho, zejména, kde jest toto jmění pokládati za součást likvidační podstaty, a ještě v § 4 a 5 jsou předpisy ohledně zastupování majetku a oprávnění bývalého eráru. Poněvadž jde o právní závazek bývalého rak. c. k. eráru z úrazu, jenž se sběhl při provozu jeho železnice na území nynějšího čsl. státu, jde o pasivní záležitost býv. c. k. eráru, spadající pod § 2 a musí záležitost tu tedy finanční prokuratura zastupovati. Tím však také uznán jest býv. c. k. erár nutně za právní osobnost, poněvadž by to bylo samo s sebou v rozporu, ustanovovati úřad k jeho zastupování, kdyby osobností nebyl, a již tím je celá otázka vyřízena. Ale i samy o sobě jsou vývody odvolacího soudu omylné. Pravda sice, že Rakousko se rozpadlo, ale není správné, že bývalý c. k. erár tím zanikl tak, že ho již není. V pravdě je celý rozdíl vyjádřen přívlastkem »bývalý«, ale bývalost nikdo nepopírá; rozhodno jest, že, jak § 3 cit. vl. nař. výslovně uznává, zbyla tu po něm likvidační podstata, která, tvoříc samostatný soubor práv a závazků, jest právní osobností, jež může vystupovati před soudem, zrovna tak, jako každá jiná likvidační podstata, na př. likvidační podstata zbývající po zániku spolku nebo společnosti, ba jako vůbec každá podstata, na př. podstata úpadková, pozůstalostní a pod. V souhlasu s tím stanovil také sám zákon ze dne 23. července 1919, čís. 440 sb. z. a n. přiročí pro pohledávky vzniklé proti tomuto c. k. eráru před 28. říjnem 1918 a přerušení sporů pro ně až do ukončení likvidace býv. Rakouska-Uherska, kterýž zákon nesporně vztahoval se i na nárok žalobcův, jak již zdejší rozhodnutí ze dne 23. února 1927 z toho hlediska nutně vycházelo. Dokonce bylo tedy zbytečné zanáseti sem otázky mírové smlouvy Saint Germainské, ale když se stalo, i ona dokazuje správnost hořejšího stanoviska. Čl. 203 jedná, pomínou-li se dluhy finanční, v čís. 2 al. 3 o závazcích bývalého eráru rakouského »sjednaných« před 28. červencem 1914, a čl. 205 al. 7 o závazcích »sjednaných« za války a oba ukládají zodpovědnost za ně ovšem jen nynější republice Rakouské. Jsou-li však jen závazky sjednané, dle autentického francouzského textu engagements contractés, kamž spadají jen závazky ex contractu a nejvýše ještě quasi ex contractu, uvaleny na nynější Ra-

kousko, zůstává celá řada závazků, za něž ani nynější Rakousko neručí, a které tedy zůstávají odkázány na bývalý rak. erár, na jeho likvidační podstatu, a to jsou zejména mimo závazky z obohacení, též závazky typu *ex delicto* a *quasi ex delicto*, zvláště tedy též závazky ze zákonného povinného ručení (t. zv. ručení za výsledek), tedy i závazek, o nějž v tomto sporu jde. Při stanovisku odvolacího soudu byl by žalobce úplně *ex lex*, visel by se svým nárokem ve vzduchu, neboť by nebylo nikoho, proti komu by jej mohl uplatňovati, což je situace v právním řádě nemožná.

Čís. 8055.

Uvedl-li vyrovnací dlužník v seznamu věřitelů pohledávku nesprávně, nemůže to mít vliv na věřitelovo právo žádati kvotu ze skutečné pohledávky. Nezaplatil-li dlužník splátku v plné výši, postihují ho následky § 57 vyr. ř.

(Rozh. ze dne 18. května 1928, Rv II 733/27.)

Věřitel domáhal se na vyrovnávším se dlužníku zaplacení celé pohledávky po srážce 161 Kč 42 h, ježto dlužník zaplatil na prvou splátku vyrovnací kvoty místo 184 Kč 10 h jen 161 Kč 42 h. Ze zažalované pohledávky přiznal procesní soud první stolice žalobci 2412 Kč 58 h, odvolací soud vyhověl odvolání žalovaného a přiznal žalobci pouze 306 Kč 23 h.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Dovolání opřenému jen o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), nelze odepřítí oprávnění. Žalobkyně domáhá se zaplacení celé své pohledávky po srážce 161 Kč 42 h z důvodu, že žalovaný zaplatil na prvou splátku vyrovnací kvoty místo 184 Kč 10 h jen 161 Kč 42 h. Dovolává se tudíž zřejmě práva plynoucího pro ni z § 57 vyr. ř. v doslovu čl. III. zákona ze dne 26. dubna 1923, čís. 99 sb. z. a n. Žalovaný tvrdil v první stolici, že splátka jím vypočtená jest správná, poněvadž celková pohledávka žalobkyně činila jen 2.306 Kč a nikoli 2.629 Kč 97 h, ježto mu žalobkyně neprávem započítává jednak útratovou pohledávku 132 Kč, kterou mu slevila, jednak dalších 139 Kč dle účtu ze dne 7. listopadu 1923, který neobdržel a který se týká zboží, jež nebylo dodáno, a posléze, že neprávem žádá také úroky, které nebyly dříve nikdy účtovány. Uvedl proto v seznamu věřitelů pohledávku žalobkyně bez ohledu na tyto částky. Žalobkyně sama svou pohledávku k vyrovnacímu řízení nepřihlásila. Procesní soud zjistil, že částka 132 Kč nebyla žalovanému slevena, že také dostal účet i zboží, jichž se týká pohledávka 139 Kč, a posléze, že dle předložených účtů byla kupní cena splatna do 30 dnů po vydání účtů a že při opožděném plnění počítají se obvyklé úroky z prodlení.